

Изкуството
да рисуваш

животни

Експериментиране

Рисуването е творческа дейност, затова изпробването на нови материали и техники стимулира фантазията. Разгледайте рисунките на тези две страници. Това са няколко примера за това колко много неща можете да нарисувате само с помощта на обикновени или цветни моливи, мастило, туш, въглен или креда.

ДА НАРИСУВАМЕ ЖИВОТНИ

Животните са очарователни същества със собствен характер и всяко от тях е красиво по своему. Срещат се малки и големи животни, грациозни създания и силни хищници. Понякога е голяма предизвикателство за художника да нарисува козината, перата, люспите или мустаците им. Опитайте се сами да изобразите възможно най-изразително рошавата козина на млад койот, гривата на лъв, райетата на зебра или черно-бялата козина на панда.

Туш С туш и вода можете да нарисувате жива картина като тази тук. В зависимост от това с колко вода разреждате туша, можете да получите различни нюанси на сивото. За портрета на тази панда първоначално е използван силно разреден туш и е рисувано със страничната част на четката. След това тъмните части са доизработени с леко разреден туш и малка кръгла четка.

Молив креда и цветен молив акварел
Като използвате креда с пастелен цвят, можете много добре да изобразите рошавата козина на този млад койот. Със свободни щрихи нарисувайте дългата козина. След това нанесете цвят около очите и лицето и леко го размажете. За целта използвайте пръстите си или вземете мека четка и малко вода. Освен това може да рисувате с бяла креда върху черна.

Восъчна креда Тази глава на тигър е нарисувана с черна восъчна креда. Рисувайте със страничната част на кредата, като я държите свободно, за да изглеждат меки тъмните части на козината. Хартиеният тампон не е подходящ за размазване на восъчната креда, затова тук съвсем леко трябва да размажете кредата само около очите.

Пътувайте много, бъдете любопитни и правете снимки на важни моменти от живота. Така ще добогатиете въображението си.

Плавни преливания Този впечатляващ портрет на лъв е нарисуван с молив въглен. С него лесно могат да се изобразят тъмните места по гривата и на лицето. С малки точки (като тази на буквата i) са изобразени в светлосиви тонове бузите на лъва. Те са дорисувани в последствие с бяла креда за рисуване върху въглен.

Тънкописец Особеното на тънкописеца е, че с него можете да правите линии с равномерна дебелина. От визуална гледна точка, колкото по-нагъсто нарисувате успоредни линии, толкова по-тъмна изглежда козината. Няма по-добър инструмент от тънкописеца, за да нарисувате отделни косми или ясни ивици, както при тази зебра.

Химикалка Тази лъвица е нарисувана с няколко химикалки с различна дебелина на върха на писеца. Променяйте дебелината на линиите, като промените силата на натиска върху химикалката, докато рисувате. Също е важно как държите химикалката (вж. стр. 8). Сравнете разликата в шрихите при рисунката тук и при тази на зебрата. Важно при работа с химикалка е да не размажете рисунката, затова подложете лист хартия под меката част на дланта.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ НАПЪТСТВИЯ

Винаги избирайте за рисуване мотиви, които ви харесват. Само тогава ще имате търпението и любовта да работите толкова дълго върху една картина, колкото е необходимо, за да стане тя готова и да изглежда перфектно. За натюрморт можете да комбинирате например лични вещи. За пейзажи изберете мотив от място, оставило у вас прекрасни спомени. Естествено най-важното за един начинаещ художник са упражненията, но винаги си проличава дали една картина е нарисувана с любов или не. Ако избирате мотивите за картините си в зависимост от личните хобита и интереси, то тогава винаги ще бъдете доволни. Желаяем ви много късмет и радост, докато рисувате!

Изкуството да се научим да виждаме

Най-сигурният начин да се усъвършенствате в рисуването на животни, е да познавате отлично молива си и да подобрите уменията си по рисуване. В същото време моливът е и най-добрият начин да се докоснете до едно животно, да го наблюдавате и опознаете по-добре. За художниците това е задача за цял живот и едно голямо предизвикателство. Всеки художник сам намира своя начин на работа, но въпреки това има няколко неща, на които трябва да обърнете внимание от самото начало. Още по-важно е да помислите за животното и върху идеята, какво искате да нарисувате. В тази глава ще намерите някои идеи и полезни съвети.

Наблюдаване на животни: сърнички

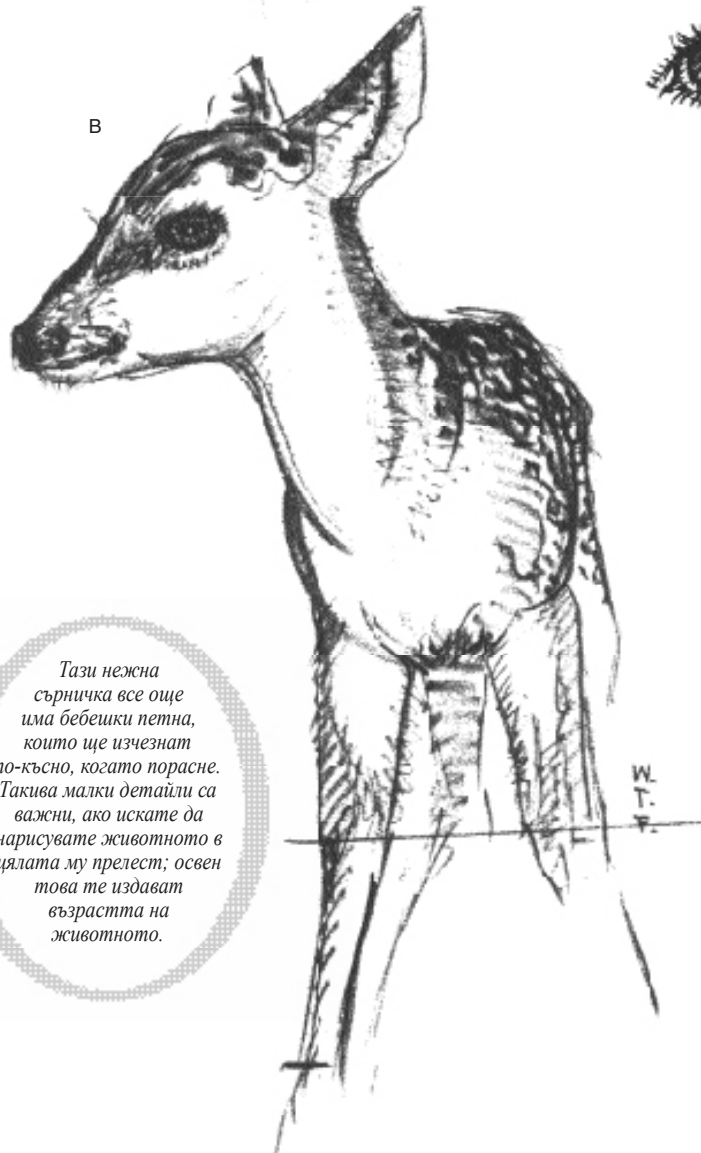
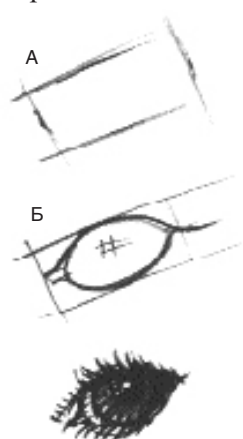
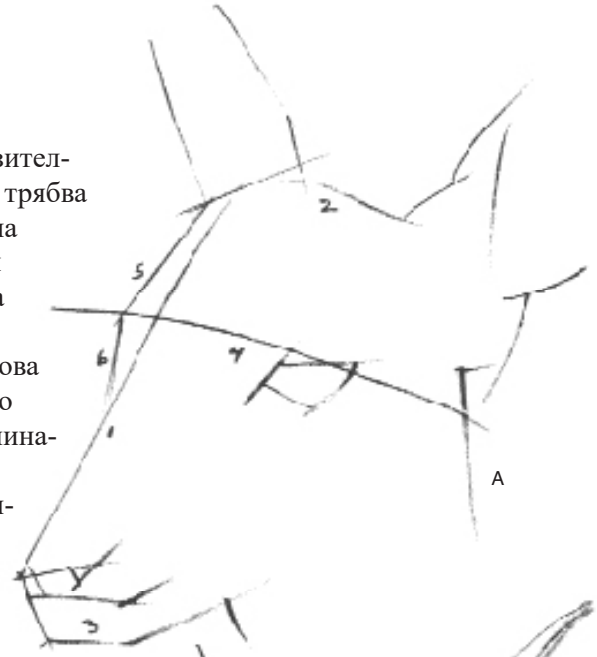
Нужно е да тренирате способността си за наблюдение, когато рисувате животни от зоологическата градина (стр. 51), както и когато рисувате сърни, елени и други обитатели на резерватите за диви животни. Изберете си удобно място за работа, спрете се на едно животно и се концентрирайте върху разучаването и скицирането на различните части на тялото му. След това можете вкъщи на спокойствие да усъвършенствате скиците.

Пропорциите са от голямо значение, ако искате да нарисувате телосложението на дадено животно правилно. Дори и ако скицирате само отделни части от тялото, трябва да имате предвид, че те принадлежат към останалата част от тялото и трябва да имат правилните пропорции. Тук например ушите са големи, но са в синхрон с цялата рисунка; краката обаче изглеждат прекалено дълги и тънки в сравнение с тялото. Едва когато сте доволни от всички отделни части на тялото, ги съберете в един цялостен образ. Още от самото начало се опитайте да изобразите различни движения, както е показано на илюстрациите А и Б.

Следвайте стъпките от 1 до 3, за да изобразите правилно пропорциите на главата.

Сърничките имат големи, красиви, изразителни очи. Преди да започнете да рисувате, трябва да ги огледате добре – точно в коя част на главата са разположени очите или от коя гледна точка искате да ги нарисувате. На трите стъпки по-долу е показано как първо да скицирате формата им и след това стъпка по стъпка да изобразите правилно детайлите. Отражението на светлината в очите ги кара да изглеждат живи и изразителни. Упражнявайте се да рисувате очите на отделен лист хартия, и като се почувствате уверени, ги нарисувайте и на картината.

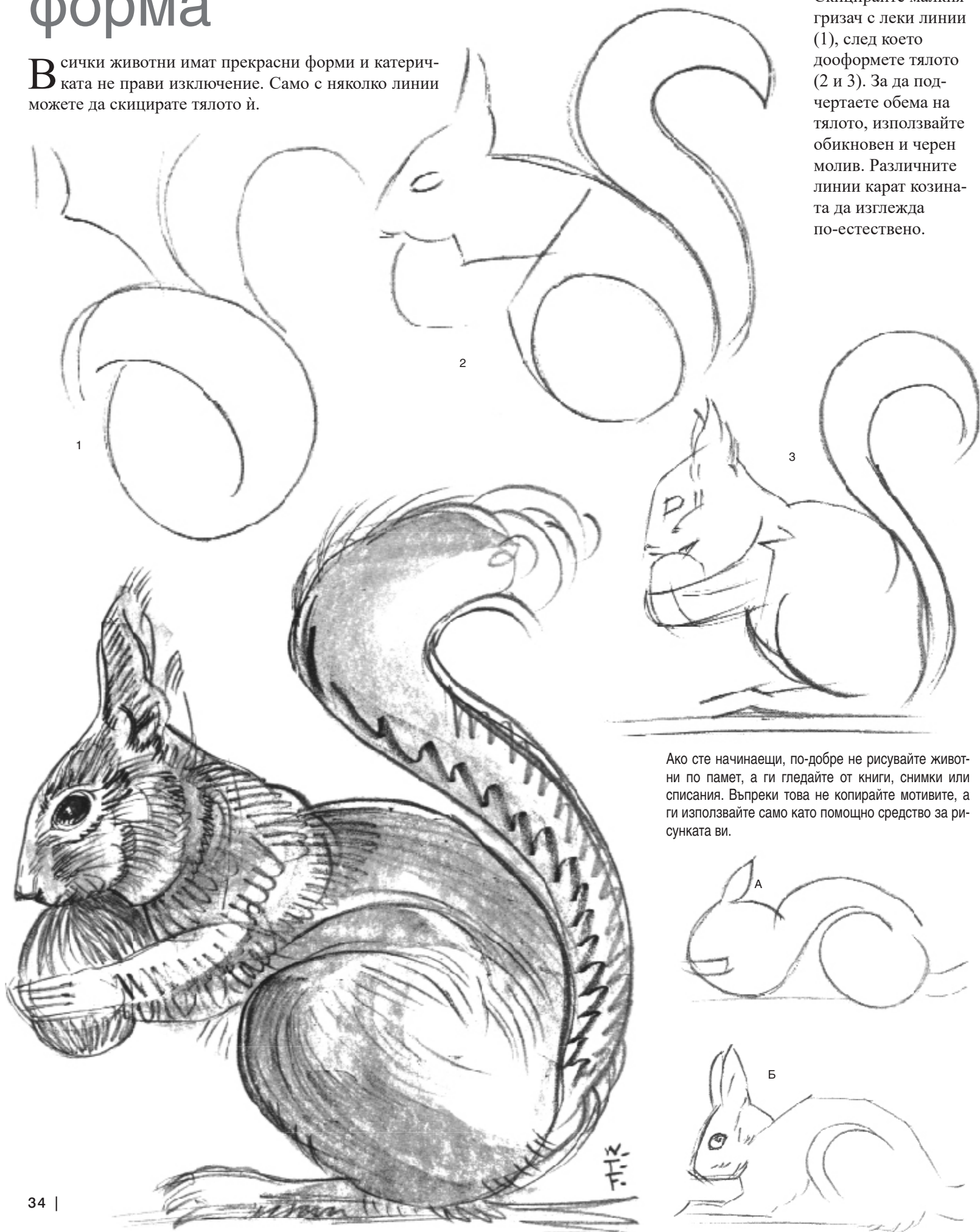

Тази нежна сърничка все още има бебешки петна, които ще изчезнат по-късно, когато порасне. Такива малки детайли са важни, ако искате да нарисувате животното в цялата му прелесть; освен това те издават възрастта на животното.

Изобразяване на външната форма

Всички животни имат прекрасни форми и катеричката не прави изключение. Само с няколко линии можете да скицирате тялото ѝ.

Скицирайте малкия гризач с леки линии (1), след което дооформете тялото (2 и 3). За да подчертаете обема на тялото, използвайте обикновен и черен молив. Различните линии карат козината да изглежда по-естествено.

Ако сте начинаещи, по-добре не рисувайте животни по памет, а ги гледайте от книги, снимки или списания. Въпреки това не копирайте мотивите, а ги използвайте само като помощно средство за рисунката ви.

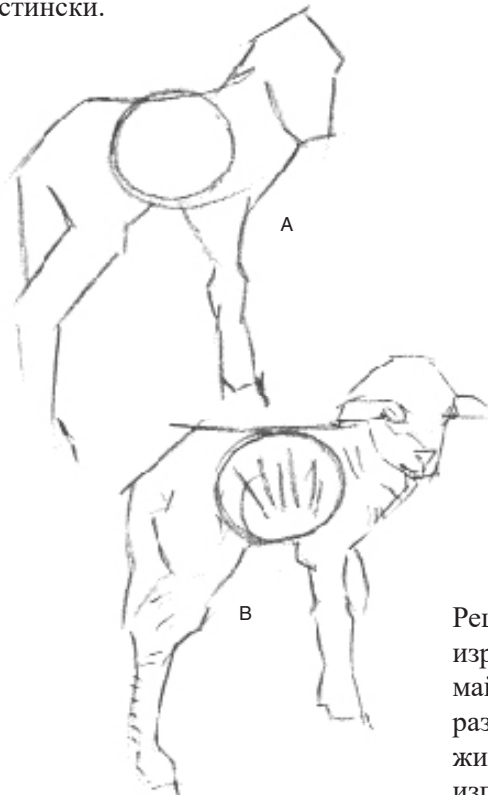
Изобразяване на емоции

Позата, в която рисувате дадено животно, също е от голямо значение. Животните, както и хората, изразяват чувствата си чрез езика на тялото.

Специалистът веднага усеща дали животното се чувства добре, дали е развълнувано, или се страхува. Най-добрите специалисти дори могат да „прочетат“ това в очите им. Упражнявайте се да разпознавате езика на тялото на животните и техните чувства, и рисунките ви ще изглеждат като истински.

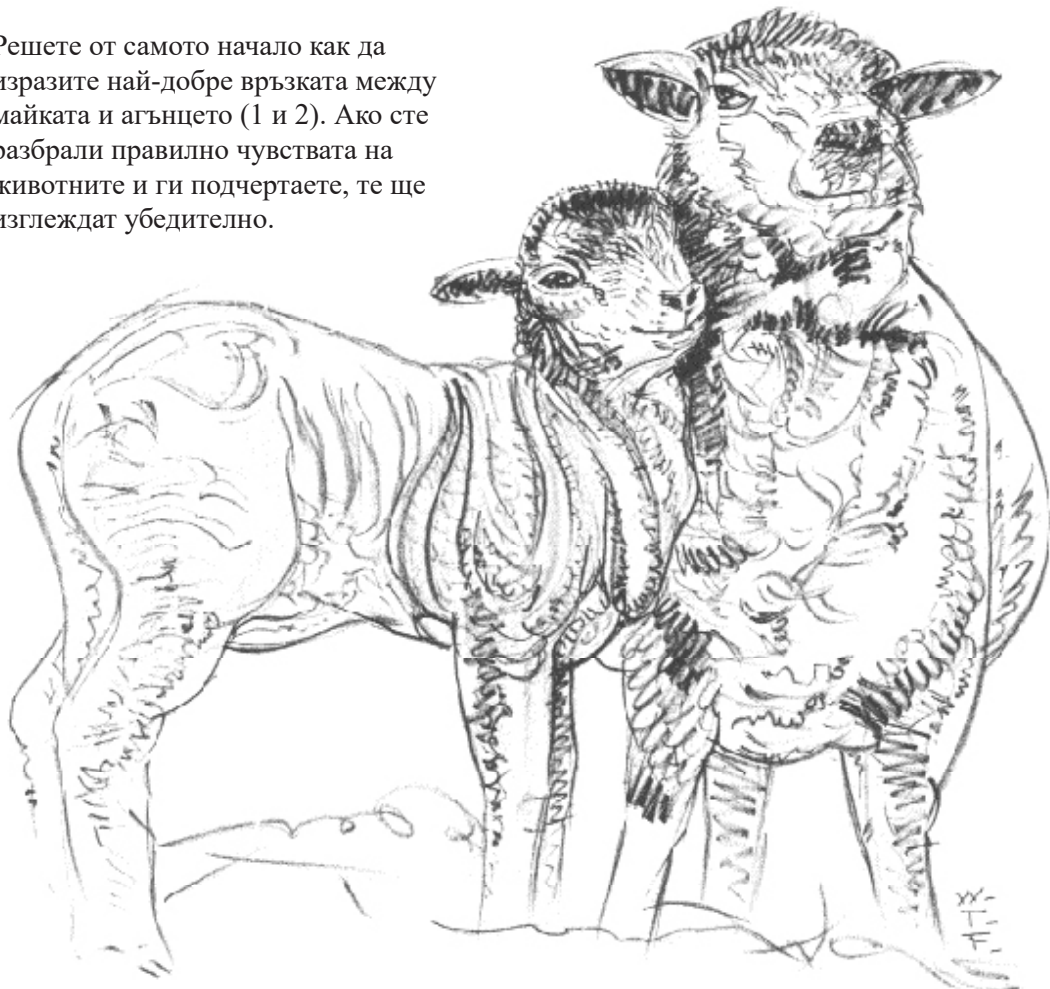

Тази поза показва привързаността на майката към малкото агънце. Преди да започнете да рисувате, решете какво искате да изразите с картината си, и потърсете подходящия мотив.

Решете от самото начало как да изразите най-добре връзката между майката и агънцето (1 и 2). Ако сте разбрали правилно чувствата на животните и ги подчертаете, те ще изглеждат убедително.

В стъпка 1 и 2 виждате как изглежда муцуната на агънцето от близо.

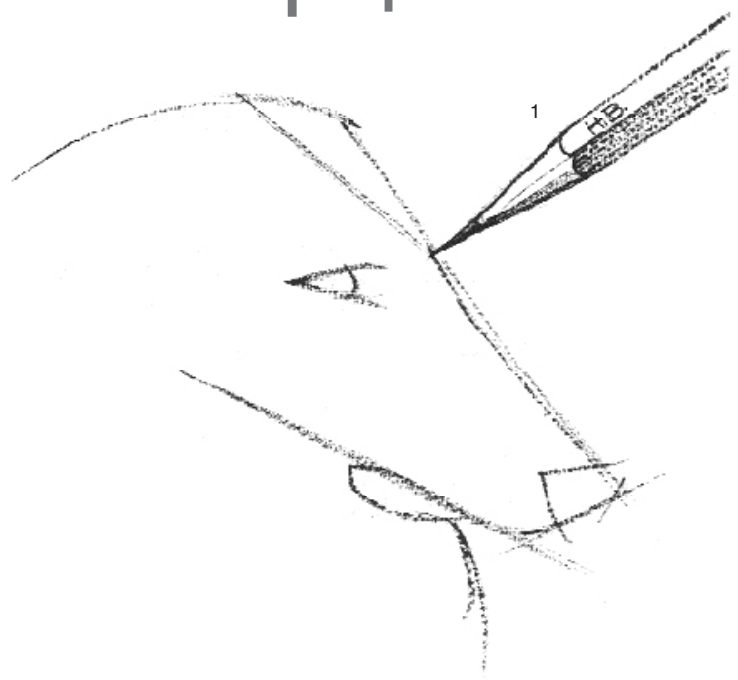
Да почувстваме със сърцето си

Красотата е винаги в очите на наблюдателя. За това изпробвайте своите интерпретации и наблегнете в портретите си на това, което ви впечатлява най-много в животното.

Тези скици са пример за творческата свобода на художника. И вие ще развиете тази способност, когато се почувствате по-сигурни в себе си.

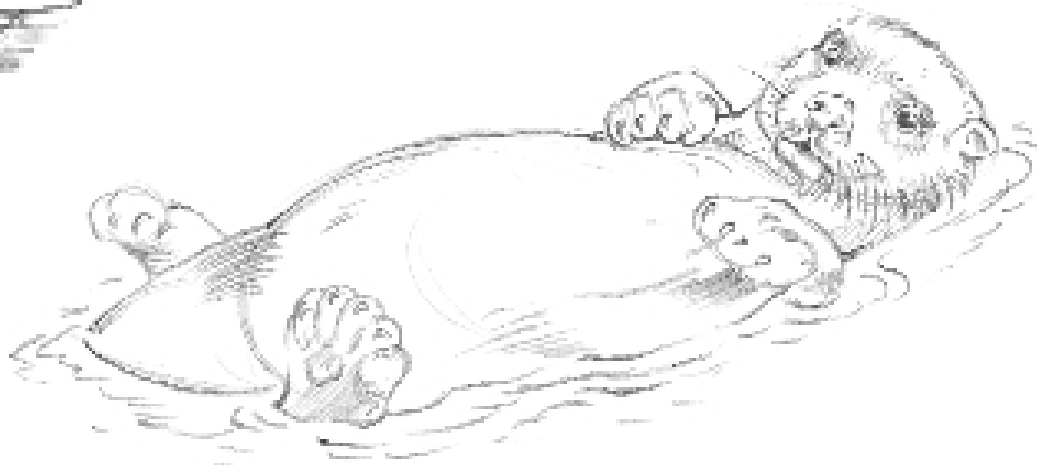
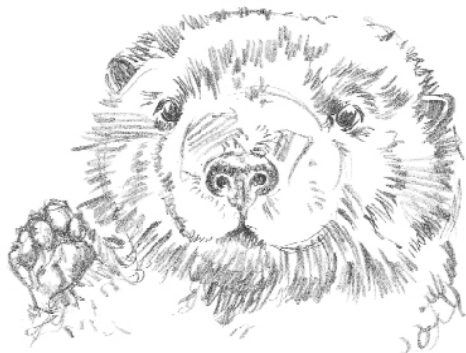
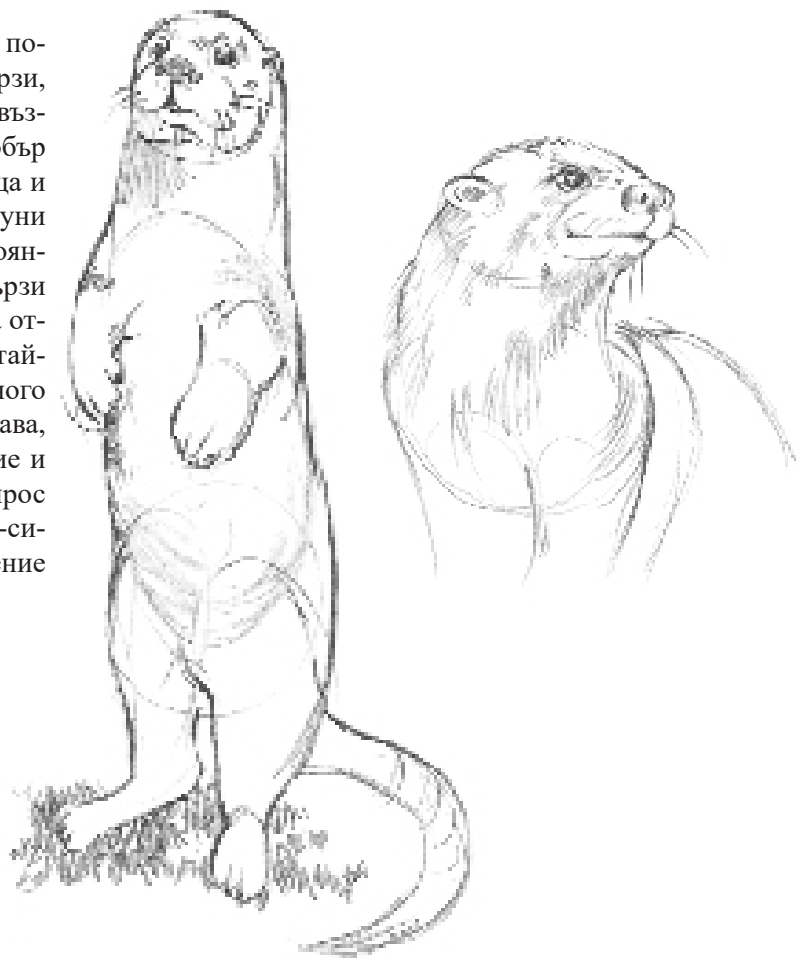
Започнете да скицирате с молив HB основните форми на профила на колито. Проверете дали окото е разположено на правилното място, за да изглежда картината правдива. След това с леки шрихи скицирайте носа, муцуната и ушите. На този етап не обръщайте внимание на детайлите. Повечето от тях ще се появят, когато започнете да рисувате козината. За целта използвайте върха на кръгла четка и туш и нанесете тънки свободни линии.

Най-известното коли си остава Ласи – звездата в много филми и телевизионни сериали.

Пресъздаване на животни в движение

За всеки художник, било то начинаещ или напреднал, е полезно да рисува животни в движение. Трябва да сте бързи, да гледате внимателно и за кратко време да пресъздадете възможно най-много детайли върху листа хартия. Няма по-добър метод да се научите да се концентрирате върху важните неща и да ги пресъздавате умело. Видрите и паякообразните маймуни са едни от най-активните животни – когато не спят, те постоянно са в движение. Скицирайте тези палавници с няколко бързи и свободни линии. Само няколко шриxa са достатъчни, за да отбележите сенките и средата. Дори ако сте начинаещ, се опитайте да нарисувате различни пози. В началото изглежда много трудно да нарисувате маймуна в движение, но това не означава, че е невъзможно! Така постепенно ще добиете самочувствие и ще започнете да рисувате все по-сложни пози. Всичко е въпрос на упражнение: колкото повече се упражнявате, толкова по-сигурни ставате и с времето рисунките ви на животни в движение ще изглеждат все по-естествено и раздвижено.

Видра Скицирайте главата и формата на тялото със свободни кръгове и овали, след това нарисуйте предните и задните крайници и опашката на правилните места. След като завършите контурите на тялото, можете лесно да нарисувате останалите детайли, като например ушите, очите или лапите.

Животни

ОТ ЦЕЛИЯ СВЯТ

В тази глава ви очаква голямо разнообразие на животни: домашни, диви, обитатели на тропическите гори, тревопасни гиганти, пъргави ловци, нахални птици и сладки малки създания. Научете се да ги наблюдавате и стъпка по стъпка умело да ги рисувате.

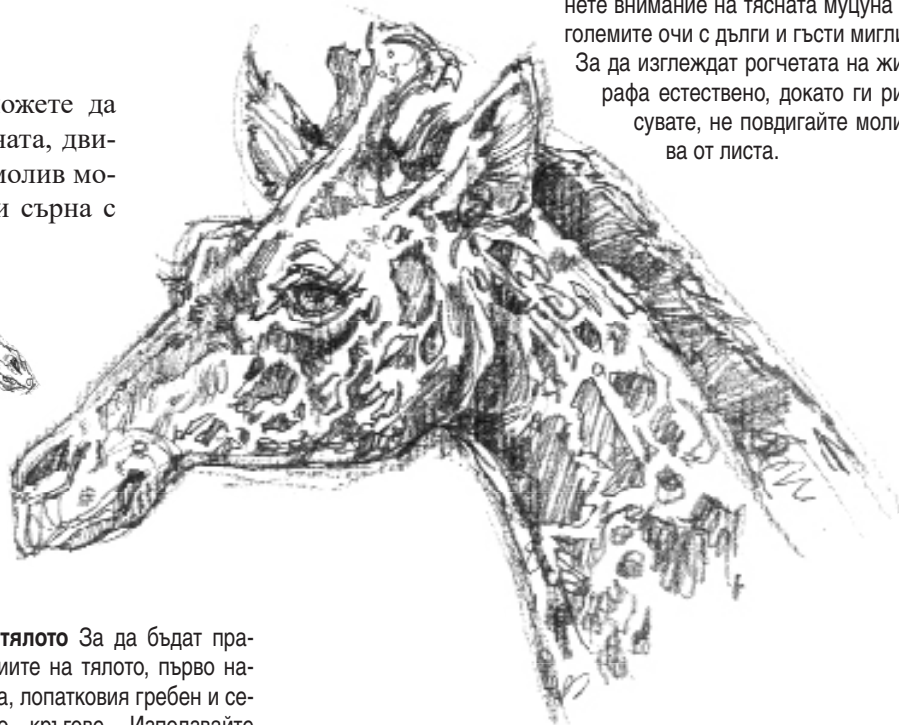
Къде да откриете животните, зависи от вашите лични възможности – все пак не всеки живее близо до голям природен парк! Снимките също са добра алтернатива, в тях дори животните не се движат...

Но ако все пак имате възможността да ги наблюдавате в естествената им среда или в зоологическата градина, не се колебайте да го направите.

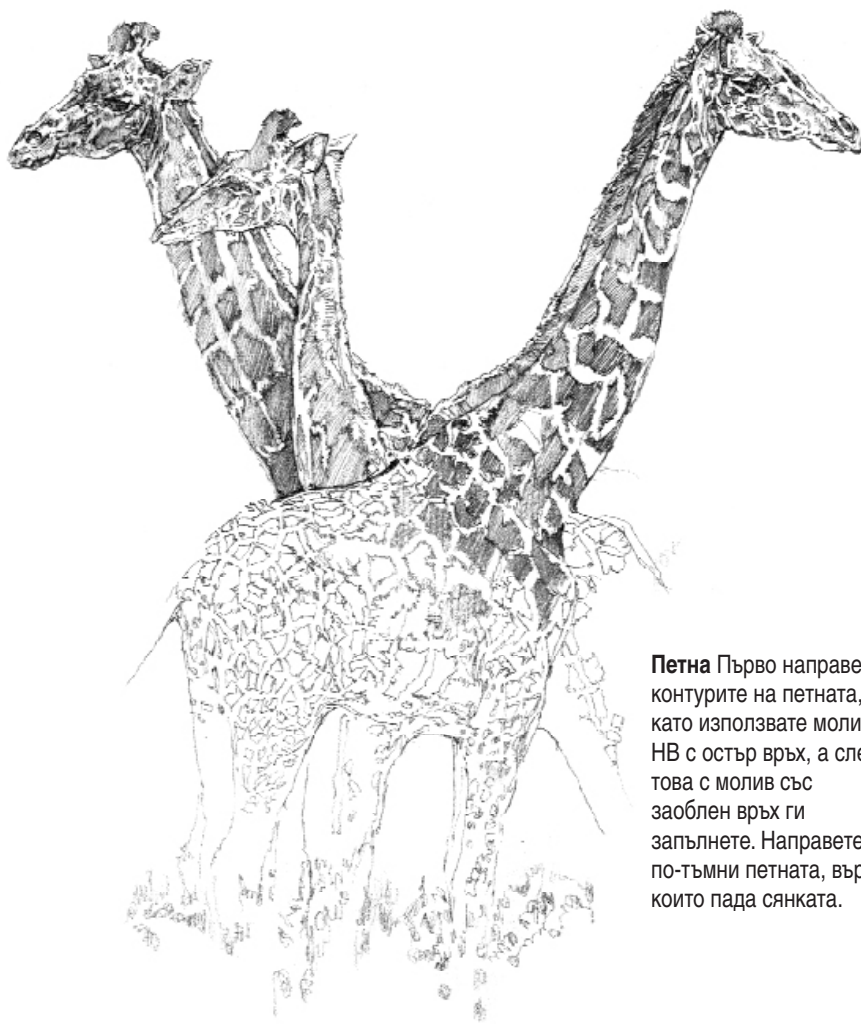
Как лесно да нарисуваме ЖИВОТНИ

Животните са невероятни същества и вие можете да прекарате часове наред, наблюдавайки козината, движенията или конструкцията на телата им. Само с молив можете да нарисувате коза с дълга гъста козина или сърна с къса лъскава козина.

Глава Тя е много интересна. Обърнете внимание на тясната муцуна и големите очи с дълги и гъсти мигли. За да изглеждат рогчетата на жирафа естествено, докато ги рисувате, не повдигайте молива от листа.

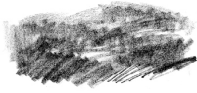
Структура на тялото За да бъдат правилни пропорциите на тялото, първо нарисувайте торса, лопатковия гребен и седалището като кръгове. Използвайте торса за мащаб и направете правилно пропорциите на останалите части от тялото. Внимавайте за пропорциите на врата, краката, тялото и главата на жирафа.

РИСУВАНЕ НА КОЗИНА И ЧЕТИНА

Мека козина Основата на козината се рисува с молив 2В със заоблен връх, а по-дългите косми – с добре подострен молив НВ.

Твърда козина С автоматичен молив закриховайте в различни посоки отделни участъци, като променяте натиска върху молива.

Дълга козина Направете дълги вълнообразни штрихи в посока на растежа на косъма, като повдигате молива от листа.

Къса козина Направете къси припокриващи се штрихи, като използвате молив НВ със заоблен връх.

Петна Първо направете контурите на петната, като използвате молив НВ с остър връх, а след това с молив със заоблен връх ги запълнете. Направете по-тъмни петната, върху които пада сянката.

Подчертайте особеното, индивидуалното

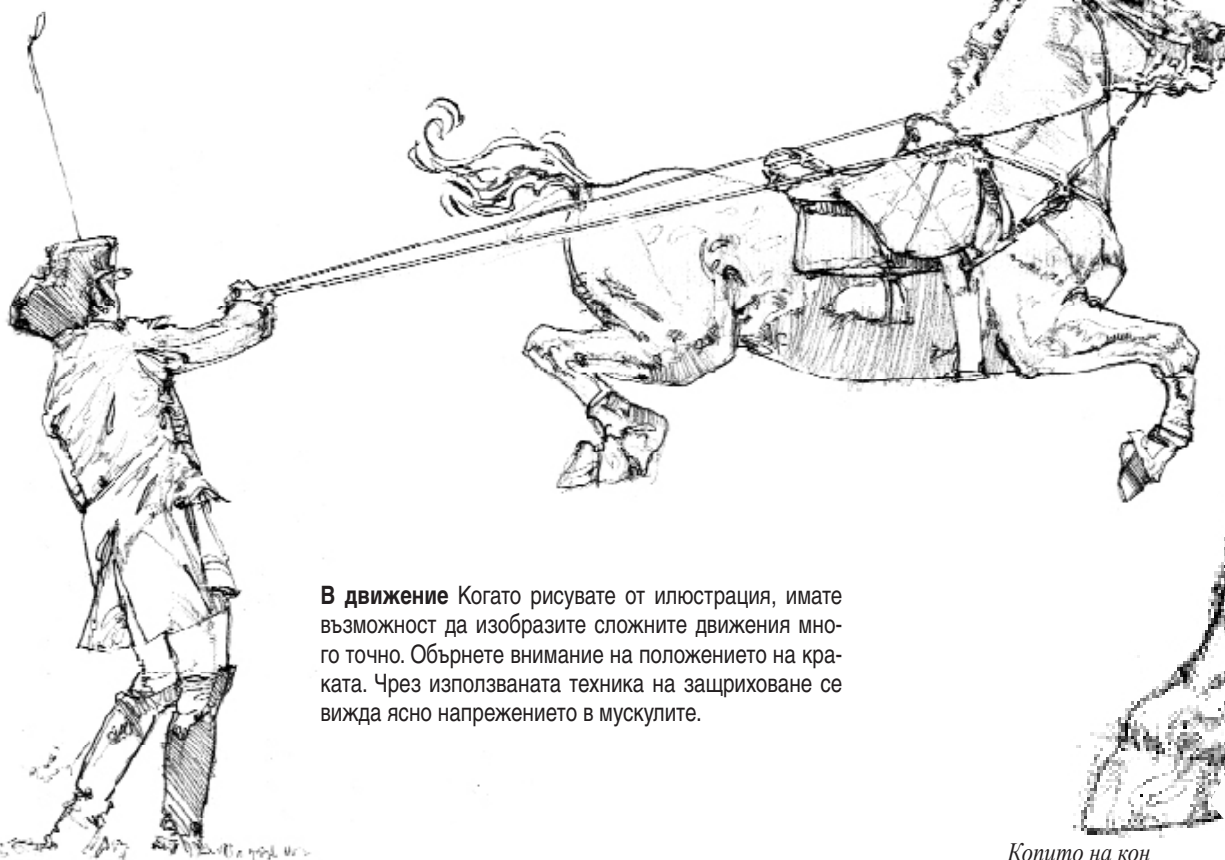
Приемаме, че някакво животно ви харесва и искате да го нарисувате. Преди да започнете, трябва да се съсредоточите над неговите особености. Структурите на овца, жираф или кон може да са сходни, но всяко от тях е по своему неповторимо. Така например дебелорогия овен е уникален със своите охлювообразно извити рога и вълниста мека козина. Конете пък имат гладък косъм и са много подвижни. А жирафите имат впечатляващо дълъг врат и неповторими петна.

Козина Дебелорогият овен има много интересна козина. С добре подострен молив 2В направете дългите вълнообразни, меки косми на шията и гърдите. С къси щрихи изобразете късата козина на краката, гърба и корема.

Портрети на животни Характерните особености на конската глава са големите очи и широките ноздри и челюсти. С подострен молив започнете с контурите и детайлите, а после подчертайте мускулите, като използвате молив със заоблен връх. Белите места създават илюзия за мека кадифена козина.

В движение Когато рисувате от илюстрация, имате възможност да изобразите сложните движения много точно. Обърнете внимание на положението на краката. Чрез използваната техника на заштриховане се вижда ясно напрежението в мускулите.

Копито Обърнете внимание на разликата в копитата. Конете са еднокопитни, а овцете, жирафите и бизоните са чифтокопитни. Копитото на коня е по-кръгло; частите на копитото на жирафа не са еднакви.

Копито на кон

Копито на жираф

Рисуване по снимка

При рисуването на животни можете да използвате и техни снимки. Ако вие сте фотографът, опитайте се да „уловите“ мига, в който животното прави характерно за него движение или се намира в типична поза. Например шимпанзе преди скок или гибон, който се премията от клон на клон. Когато снимате, правете всичко възможно да уловите точния момент. Добре е да направите повече снимки. Ще трябва търпение, за да заснемете нужната ви поза, но пък чакането си заслужава.

След това изберете най-хубавата според вас снимка и започнете да рисувате. Използвайте различни снимки, за да бъде вдъхновението ви по-голямо. Можете от една снимка да гледате главата, а от други да пресъздадете останалите части на тялото, в зависимост от това къде сте ги уловили най-добре. Може да промените и фона, като го направите по свой избор.

Рисунка по снимка За модел на тази рисунка е използвана снимката отгоре. На рисунката се вижда не само физическата сила на горилата, но и нейният силен характер. Тъй като снимката е много сполучлива, можете да я използвате за примерен модел.

Комбинация от снимки

За рисунката на полярната мечка вдясно са използвани елементи от две снимки. На едната снимка се вижда особено добре тялото и неговите пропорции, а на другата – главата.

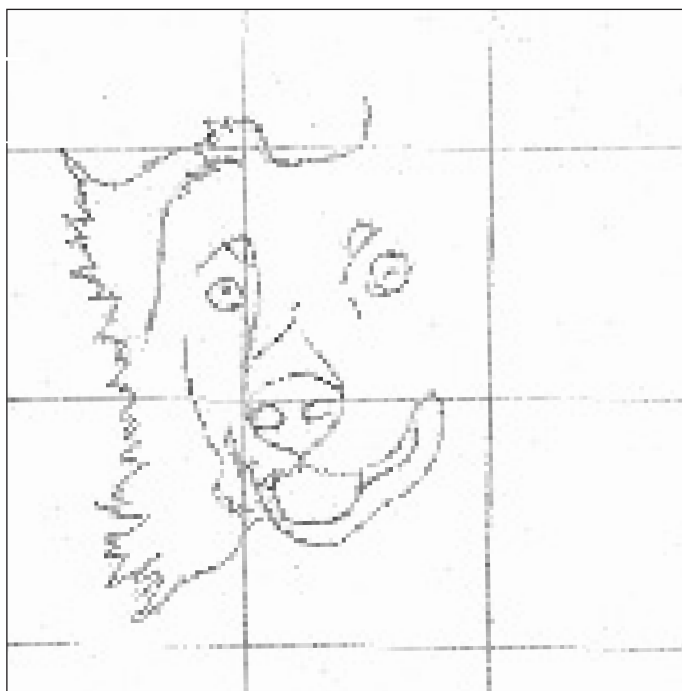
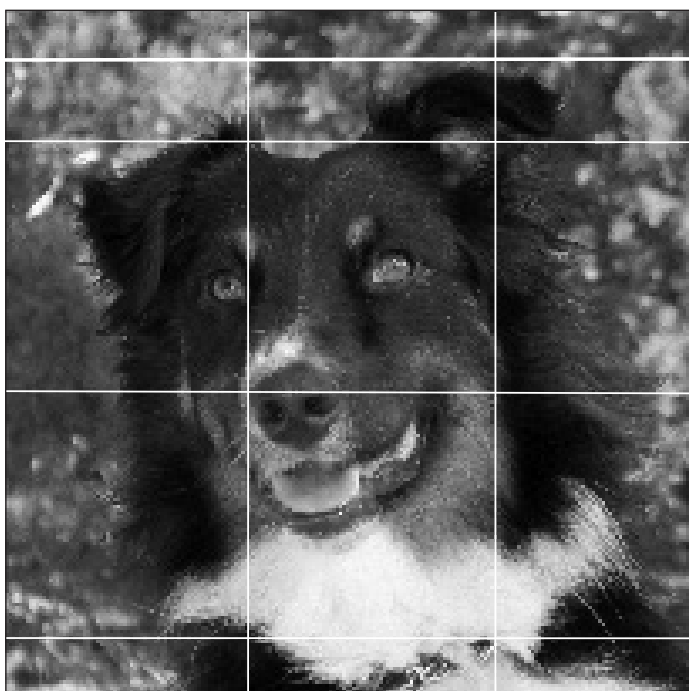

НАПРАВЕТЕ СИ КОЛЕКЦИЯ

Ако рисуването на животни ви доставя удоволствие, хубаво е да си направите колекция от снимки и рисунки. Повечето художници имат такива колекции със снимки, диапозитиви или дигитални снимки. По този начин обогатявате произведенията си (вж. стр. 38) и имате повече информация за структурата на козината или пропорциите на телата. Към колекцията можете да добавите и пощенски картички или изрезки от списания, но трябва да знаете, че тях можете да използвате само за идеи. Ако ги копирате едно към едно, нарушавате закона за авторските права.

Благодарение на дигиталните средства за масова информация в днешно време е лесно и удобно да запазват хиляди снимки на дискове, които да са винаги на ваше разположение. Ако сте привърженик на традиционните системи за архивиране, можете да подредите материалите по азбучен ред, както е показано на снимката.

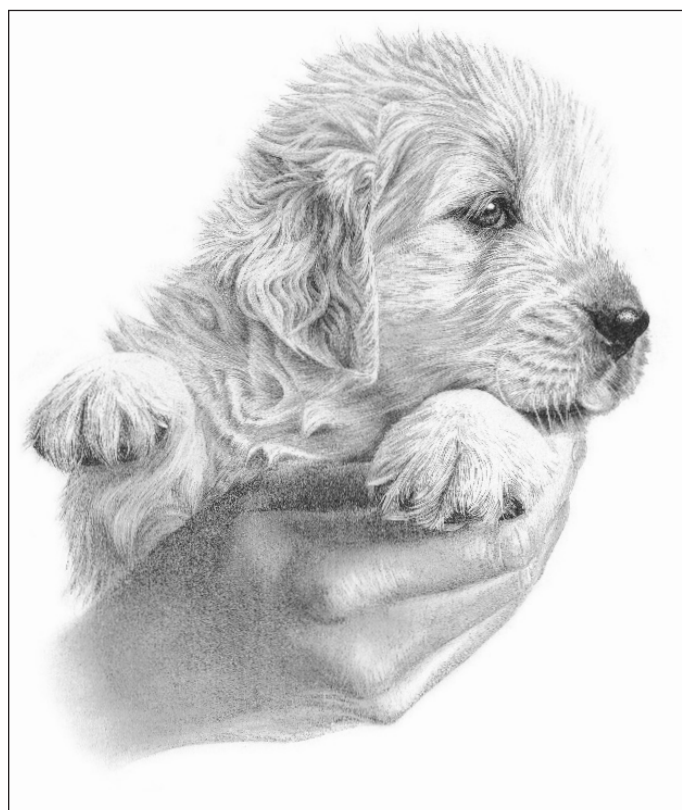

Рисуване с помощни линии Ако работите с помощни линии, можете да нарисувате чертите на лицето на точното им място. Начертайте помощните линии съвсем леко, за да можете лесно да ги изтриете, след като пренесете мотива.

Какво искате да пресъздадете?

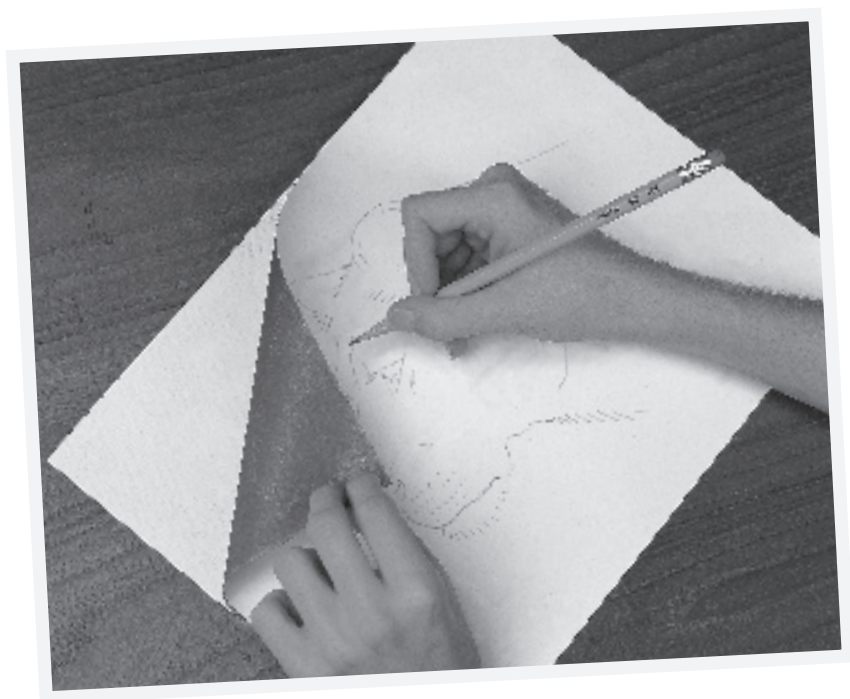
Много рядко мотивът на снимката е точно същият като този, който искате да нарисувате. Често искаме да добавим или да запазим някои детайли, за да засилим ефекта, да подчертаем най-важните елементи или да променим настроението на снимката.

Разлики от снимката На художникът му е харесала ръката от снимката (горе вляво), която държи малкият голдън ретривър. Тъй като обаче самият човек, който държи кученцето, в случая не е важен за него, не е нарисувано тялото му. Белият фон кара мотива да изглежда нежно. Тъй като козината на кученцето е много светла, по-тъмната ръка създава ефектен контраст. Дясната лапа на кучето е размазана на снимката, тъй като малките животни рядко стоят мирно. На рисунката обаче тя се вижда добре.

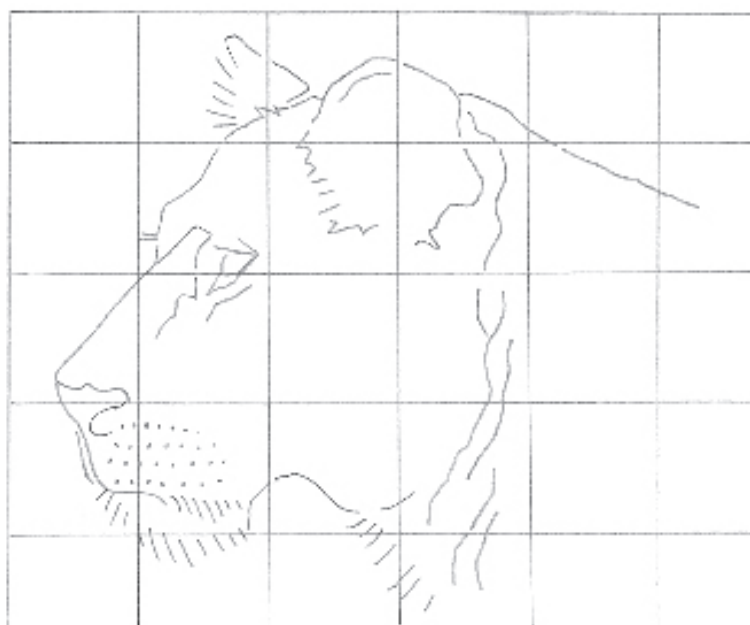
Рисуване с паус и растер

Свободното рисуване е добра възможност да опознаем формата на тялото на животните и да се научим да я пресъздаваме вярно. Съществуват и два метода за работа с голяма точност: рисуването върху паус и с растер. И двата метода са отдавна признати и нямат нищо общо с измамата, а художниците ги използват от векове. Чрез тях се получават правилни контури, но за да направите композицията на картината и да я изработите, трябва да имате усет и технически умения. Тези методи не трябва да се абсолютизират, тъй като не могат да заместят рисуването на ръка. Също така обърнете внимание за изменения, възникнали при употребата на широкоъгълни обективи. На картината трябва да коригирате тези изменения.

Прекопирване върху паус като в училище Преснимайте или разпечатайте мотива, който искате да прекопирате на паус. Ако решите, можете да го уголемите или смалите. Върху просветка поставете мотива за рисуване, а върху него залепете листа паус и внимателно прекопирайте контурите и основните черти на главата на животното. Ако нямате просветка, обърнете листа с мотива наобратно и със страничната част на графита на молив равномерно оцветете задната му страна. След това обърнете листа с мотива и го поставете с оцветената част надолу върху лист хартия. С молив HB очертайте най-важните контури, за да ги прекопирате върху долния лист хартия.

Стъпка по стъпка: работа с растер Прекопирайте модела, който искате да прерисувате и начертайте помощните линии на разстояние 2,5 на 2,5 см една от друга. Върху лист от скицника нарисуйте същите помощни линии. (Можете да начертаете линиите и на хартията, върху която искате да рисувате, но така рискувате да я протриете, докато изтривате линиите). За да запазите пропорциите, броят на квадратчетата на растера трябва да е еднакъв с този на мотива. Големината на квадратчетата обаче може да е различна. Прекопирайте контурите на мотива квадратче по квадратче. След това пренесете контурите на хартията, върху която рисувате.

Рисуване на животни в натура

Който иска да рисува животни в натура, трябва да се учи да ги наблюдава и да ги скицира. По-лесно е да нарисувате тялото и външния вид на животните, когато знаете как се движат и как общуват с околната среда и с другите животни. Трудно е, а понякога дори и опасно, да рисувате животни сред дивата природа, но и в зоологическата градина или в парка с диви животни ще намерите достатъчно модели за рисуване. В краен случай и един видеозапис може да свърши работа, но все пак е друго да наблюдавате животните на живо, да ги чуete и помиришете.

Рисуване на място Художничката на животни Линда Вейл (вляво) и нейната племенница по време на работа в зоологическата градина в Сан Франциско.

КАКВО ТРЯБВА ДА НОСИТЕ СЪС СЕБЕ СИ?

Какво да вземете със себе си, зависи от това какво искате да носите. Тези пособия могат да ви свършат чудесна работа при рисуване на място:

1. Различни моливи (поне НВ и 2В)
2. Скицник
3. Практично облекло и шапка
4. Спрей против насекоми
5. Слънцезащитен крем
6. Бутилка вода
7. Острилка
8. Фотоапарат (ако рисувате някое животно, което досега не сте виждали или от което имате малко модели и скици)
9. Нещо за седене (ще прекарате доста време при животните).

НА КАКВО ТРЯБВА ДА ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ?

1. Неотзивчиви животни Ако искате да нарисувате определено животно, често се случва то да не се покаже през целия ден или вече да не живее в зоологическата градина. Ако сте се спрели на един определен вид животно, попитайте предварително в зоологическата градина дали то е там. Тогава, дори и да нямате късмет и то да не се покаже през целия ден, пак е по-добре, отколкото да не можете да го видите, защото точно в този ден „вашето“ животно е изпратено на медицински преглед.

2. Навиците на животните Много животни са активни рано сутрин, а през следобедните часове спят в бърлогата си. Ако искате да наблюдавате животно, което е активно през нощта, попитайте предварително персонала в зоологическата градина кога е най-подходящото време да дойдете. Поинтересувайте се по кое време хранят животните и в зависимост от това планирайте посещението си. Може би е възможно да дойдете извън работно време.

3. Имайте търпение Ако животното го няма, когато дойдете, изчакайте известно време. Животните имат свой ритъм и не се съобразяват с плановете на хората. В повечето случаи търпението се възнаграждава.

4. Бъдете спонтанни Търпението ви не беше възнаградено? Огледайте се в съседните клетки. Ако гледате внимателно, със сигурност ще откриете нещо интересно.

5. Очаквайте публика Хората по принцип са любопитни, особено децата, които непременно ще искат да видят какво рисувате. Ако публиката ви стане неприятна, потърсете някое уединено място. Някои хора може би ще проявят по-голям интерес и ще ви задават въпроси. Разкажете им за рисунките ви. Този, който има достатъчно самочувствие, дори носи и визитни картички със себе си. Кой знае, може би ще получите поръчка?

6. Бъдете учтиви Животните обикновено са срамежливи и се страхуват. Не чукайте по стъклото и не въртете очи, за да предизвикате вниманието им. По този начин можете да ги изплашите или да изглеждате смешно, особено ако животното не ви обърне внимание. Не заемайте най-добрите места за наблюдение, а оставете достатъчно място и за другите посетители, и най-вече за децата. По-добре се опитайте да събудите любопитството на посетителите и им покажете какво наблюдавате толкова внимателно.

Рисунка от натура

Рисунането от натура почти винаги води до създаването на оригинални и неповторими картини. Естествено, не е лесно да нарисувате и завършите веднага цялата картина. В повечето случаи или няма да имате достатъчно време, или светлината ще се смени прекалено бързо, или животните ще променят позата си. Затова за предпочитане е да си направите скица и да си запишете цялата информация, която ще ви е нужна, за да довършите картината вкъщи. Работете спокойно, като се концентрирате върху формите, изражението или позите на животното. Водете си бележки. По-късно ще бъдете изненадани колко често ще поглеждате скиците.

Използвайте правилно скицника Когато правите скиците, не пропускайте да си запишете всяка информация, която после ще ви е нужна. Например по кое време на деня скицирате или под какъв ъгъл пада светлината. Ако ви интересуват определени подробности от изражението на животното (глава, очи, поза), направете повече детайлни скици. По-късно ще сте благодарни на себе си, защото много от детайлите бързо се забравят.

Основните форми Вашите скици не трябва да са толкова подробни, както е показано в скицника по-горе. Важно е да разпознаете основните форми на обекта. Така например скицата на шимпанзето се състои от овални форми като ръцете, краката и главата му са само загатнати. Центърът на скицата със слона е един кръг, а около него има една овална и няколко триъгълни форми. После лесно можете да нарисувате хобота, бивните и другите елементи.

Рисуване в зоологическа градина Зоологическата градина е идеално място за рисуване на животни. Първо наблюдавайте животното внимателно. Колкото повече опознаете неговото поведение, толкова по-добре ще го пресъздадете.

ЗРИТЕЛНОТО ПОЛЕ

Ако не можете веднага да решите как да разположите обектите на листа, направете с палеца и показалеца буквата L и се опитайте да си представите картината. Също така можете да използвате шаблон, както е показано тук. Променяйте позицията, докато намерите идеалния изглед.

